

Leret er en fisk, når LegeKunst sætter spor i vuggestuen

Af Hjørdis Brandrup Kortbek, adjunkt, ph.d. pædagoguddannelsen, UCL

”Prøv at følge børnenes ideer i legen, fx en dreng der sagde, at hans ler var en fisk. Byg videre på det med fisk, næste gang”.

Billedkunstner fra Kulturskolen i Esbjerg er til LegeKunst-refleksionsmøde sammen med to pædagoger fra Norddalsparkens Vuggestue, og hun giver gode råd til, hvordan pædagogerne kan fortsætte arbejdet med LegeKunst, når kunstneren ikke kommer på besøg mere.

Hvordan kan leg og æstetik flette sig ind i hinanden i LegeKunst i vuggestuen, og i bogstaveligste forstand sætte spor?

Jeg er koordinator og forsker i LegeKunst i Region Syd, og jeg har fået lov til at være med i dagens forløb for at se, hvordan LegeKunst kommer til udtryk i Norddalsparken. Da jeg ankommer til vuggestuen, er det meget tydeligt, at den er blevet indtaget af LegeKunst; På muren lige ved vuggestues indgang har børn og voksne leget med maling og sat håndaftryk og smurt maling i blå, grønne, orange og lilla farver ud på muren i børnehøjde. Ovenover børnenes værk har en af de voksne med store bogstaver skrevet ”LegeKunst 2022”. På den ene side vil de voksne signalere, at vuggestuen er med i projektet LegeKunst, og på den anden side, så har de givet børnene fri til at indtage daginstitutionens mure. På den måde bliver vægmaleriet symbol på den ustyrlige og legende praksis – som dog ikke går ind over vuggestuens skilt. Der går en grænse for de farverige fingre.

Ikke kun uden for vuggestuen sætter LegeKunst spor. Inden for er kunstneren ved at gøre klar til LegeKunst-aktivitet. I et lille rum har hun opsat et langt bord med voksdug på og høje skamler omkring. På bordet ligger hvide plastbakker med forskellige naturmaterialer: bl.a. mos, kogler, grene, fjer og blade. Men der ligger også legetøj som lego dublo-klodser, plus plus-brikker og plastfigurer. Naturmaterialerne fremstår med deres porøse og sanselige karakter kontrastfulde i forhold til plastiklegetøjets glatte og hårde overflader. Kunstneren fortæller, at børnene selv har fundet naturmaterialerne på en udflugt den foregående

legekunstgang. Denne gang skal de lege med de materialer, de har fundet. Kunstneren forklarer, at hun har lagt plastiklegetøjet på bordet for at skabe flere forskellige legemuligheder.

En pædagog åbner en pakke ler og begynder at blødgøre leret med hænderne. "Noget af det vi har lært af LegeKunst er, at det er vigtigt, at alt er forberedt, inden børnene kommer," forklarer hun.

Otte af de yngste børn i vuggestuen kommer ind i rummet. De kigger sig forundret omkring. De plejer at sove eller lave motorik i rummet, men nu er der lagt op til en helt anden aktivitet. Da børnene har sat sig på skamlerne rundt om bordet og alle har fået forklæder på, så viser kunstneren, hvordan børnene kan lave aftryk af naturmaterialerne, lego og plus-plus-brikker i ler.

Børnene er meget optaget af legen med ler og aftryk. De leger stille og er optaget af at røre, trille, presse og rulle leret, og de voksne viser dem, hvordan de kan få mønstre frem, hvis de presser naturmaterialerne eller plastikklodserne ned i leret. Efter cirka 20 minutter er børnene er ved at være trætte, så de voksne hjælper dem med at tage forklæderne af, og følger dem ud af rummet. Kunstneren lægger børnenes lerfigurer op på avispapir, så figurerne kan tørre.

Så gør kunstneren klar til en ny gruppe børn; nye bakker med naturmaterialer, som den nye børnegruppe har fundet, bliver sat frem. Denne gang er det otte af de ældste børn i vuggestuen, som skal lave legekunst. Inden børnene kommer ind i rummet, skynder pædagogerne sig at fjerne det plastiklegetøj, som kunstneren har

lagt frem. Pædagogerne mener, at det er fint for børnene at fokusere på naturmaterialerne. De ældre vuggestuebørn leger ligesom de yngre engageret i legen, men mere højtlydt og talende end den foregående gruppe. To børn slår ned i leret med en pind, de har fundet. Det, synes de, er sjovt. Et barn lader lerklumper falde til gulvet : "Bom!" (som en kanon).

Kunstneren foreslår, at børnene kan lave fodaftryk i leret. Det vil flere af børnene gerne. Tidligere har de arbejdet med fodaftryk og håndaftryk i gips, så det er genkendeligt for dem. Genkendeligheden lægger kunstneren og pædagogerne vægt på. Flere af børnene skifter fokus fra naturmaterialerne til deres fodaftryk i leret. Både kunstner og pædagoger improviserer i legekunstartiviteten med afsæt i deres respektive faglighed: pædagogerne vurderer, at børnene vil lege mere fokuseret, hvis der udelukkende ligger naturmaterialer på bordet, og kunstneren skaber nye sanselige udtryksformer i børnenes fodaftryk i leret. Da det sidste barn har fået lavet sit fodaftryk, vasker alle hænder, og børn og voksne strømmer ud af rummet.

I Norddalsparken udgør ler og naturmaterialer råstof for børnenes leg, hvor de voksne på den ene side skaber legemuligheder i form af aftryk i leret, men også skaber rum for børnenes egne fortolkninger af, hvordan de kan lege med leret; som når lerklumpen bliver sanset af de yngste børn i vuggestuen eller omdannet til en fisk eller en kanonkugle, der falder til gulvet af de ældre børn.

I det efterfølgende refleksionsmøde beskriver kunstneren udfordringer med at "lave kunst" inden for vuggestuens meget faste tids- og aktivitetsrammer. Der er ikke plads til forandring, hvis fx vejret betyder, at de må finde på noget andet end planlagt. Pædagogerne giver udtryk for, at de har brug for at vide, hvad der skal ske, så de kan forberede sig selv og børnene på aktiviteten. Kunstneren er optaget af improvisationen i legekunst, at følge børnenes ideer – og udfordre forestillinger om, hvor og hvordan vi kan lege med materialer. Denne udfordring kommer bl.a. til udtryk i vægmaleriet uden for vuggestuen.

Børnenes leg med maling, ler og naturmaterialer samt pædagoger og kunstners refleksioner illustrerer samskabelse i LegeKunst, hvor alle aktører bidrager med deres perspektiver på den fælles aktivitet: fra kunstnerens refleksioner omkring materialer og improvisation, pædagogernes opmærksomhed omkring deres egen forberedelse og børnenes behov for tryghed og genkendelighed, og til børnenes leg med materialer og aftryk – Bom!

I LegeKunst i Norddalsparken kommer forhold mellem leg og æstetik til udtryk i børnenes eksperimenter med ler og naturmaterialer – og næste gang i forløbet skal pædagogerne selv stå for LegeKunst. Her skal børnene farvelægge deres lerfigurer med maling. Pædagogerne har købt maling – og de er helt forberedt – måske også til at improvisere når leret bliver en fisk, der sætter nye spor i vuggestuen.

